

Träna svenska

Handbok

Denna handbok är skriven för kretsar som vill starta och utveckla verksamheten Träna svenska. Här finns en beskrivning av verksamheten, regler, pedagogiska tips och länkar till utbildningar som hjälper dig som är frivillig att utföra uppdraget. Läs handboken på egen hand och använd den gärna på era gruppträffar!

Innehållsförteckning

1	Om träna svenska.....	2
2	Starta verksamhet	2
2.1	Undersök behov.....	2
2.2	Gör en nulägesbeskrivning.....	3
2.3	Rekrytera	4
2.4	Utbilda.....	5
2.5	Finansiera	6
3	Bedriva verksamhet	6
3.1	Praktisk språkträning.....	6
3.2	Förutsättningar för språkträning.....	6
3.3	Språknivåer.....	7
3.4	Material och metodstöd.....	7
3.5	Psykosocialt stöd.....	8
3.6	Antidiskriminering	8
3.7	Tystnadslöfte	8
3.8	Försäkringar	8
3.9	Personkort och namnskyltar	8
3.10	Information och marknadsföring.....	9
3.11	Utlägg.....	9
4	Följa upp och utvärdera verksamhet.....	9
5	Samlade länkar	9

FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.

1 Om Träna svenska

Svenska Röda Korset har gett stöd till flyktingar sedan vi startade verksamheter i Sverige. På 80-talet började vi erbjuda möjligheten att träna svenska språket på olika träffpunkter.

Språkträningen växte och utvecklades med tiden. Frivilliga startade fler och fler grupper för språkträning i kretsar runt om i landet, ofta i kombination med andra aktiviteter som sport, matlagning och hantverk.

Idag kallas verksamheten Träna svenska. Den är öppen för alla som vill träna sitt språk och för de som vill bidra till andras språkträning.

Träna svenska har olika namn i olika kretsar, till exempel Språkcafé, Språkverkstad eller Träna språket. Den digitala varianten av Träna svenska kallas Prata svenska online. Där deltar personer som bor över hela landet.

Träna svenska finns på bibliotek och i lokaler nära SFI-skolor, som språkpromenader eller i kombination med andra aktiviteter, där frivilliga och deltagare utför något praktiskt tillsammans.

Att kombinera samtalsträning med till exempel sport eller hantverk kan vara en stor fördel, när man vill starta meningsfulla och avspända samtal för olika deltagare.

Det kan även vara lättare att känna jämbördighet i en gemensam aktivitet, när språket begränsar kommunikationen.

Många kretsar erbjuder aktiviteter för att stärka den fysiska och psykiska hälsan och i dessa aktiviteter finns många deltagare

som samtidigt tränar sitt språk, även om kretsen inte kallar aktiviteten för språkträning. Men i aktiviteter av den här typen kan språkträningen vara mycket effektiv och engagerande.

Det finns två gemensamma syften med alla varianter av Träna svenska:

1. att ge andraspråkstalare möjlighet att samtala och träna sitt språk.
2. att skapa social gemenskap i en trygg miljö

Många av deltagarna i Träna svenska går parallellt på språkkurs utanför Röda Korset, men har ändå ett stort behov av att få träna sitt språk i praktiken.

2 Starta verksamhet

2.1 Undersök behov

Kretsstyrelsen ansvarar för att undersöka behovet av språkträning.

- Var i kommunen finns det största behovet av språkträning?
- Hur stort är behovet?
- Är det lämpligt att starta en verksamhet där personerna bor?
- Vilka olika språknivåer har personerna? Behövs det olika grupper?

- Finns det andra organisationer som har liknande verksamheter? Går det att samarbeta, för att möta deltagarnas behov av att samtala i olika aktiviteter och på olika nivåer?

Deltagargruppen förändras hela tiden, nya börjar och en del slutar. Både innan och efter att verksamheten startat är det värdefullt att ta reda på:

- Vilka intressen har de deltagare som är hos oss just nu?
- Använder vi metoder och material som engagerar deltagarna?
- När vi de som verkligen har störst behov av att träna sitt språk?
- Vilka personer eller grupper kommer inte till språkträningen?
- Finns det behov av att vi erbjuder något mer eller andra aktiviteter där vi också kan nå de som inte besöker oss idag?
- Representerar gruppen frivilliga en mångfald av olika människor, precis som deltagarna? Eller behöver vi rekrytera frivilliga från nya grupper?

2.2 Gör en nulägesbeskrivning

Beskriv hur er verksamhet ska se ut utifrån deltagarnas intressen och behov och kretsens möjligheter. Planera tillsammans med deltagarna!

Några praktiska tips:

- Om kretsen har ett språkcafé är det förstås bra om det finns budget för att bjuda på fika. Namnet Språkcafé signalerar fika och social gemenskap.
- Se till att ni kan möblera för samtal i mindre grupper. För deltagare med lägre språknivåer är det mycket lättare att börja prata i en liten grupp.
- En dator och en stor skärm är användbart, för att visa digitalt material till exempel ett foto, en nyhetsartikel, en rubrik, en annons som start för ett samtal.
- En världskarta på väggen kan vara fint att ha, till exempel då deltagare som är nya för varandra presenterar sig.
- Blädderblock eller tavla underlättar kommunikationen, när ni vill komplettera talet med bilder eller enstaka ord i skrift.
- Det finns inget krav på närvaro. Därför är det bra att planera aktiviteter som kan avslutas varje gång och som är lätta för nya deltagare att delta i.

2.3 Rekrytera

För att rekrytera frivilliga behöver vi informera på olika sätt och på olika platser.

Det är en fördel om gruppen frivilliga representerar mångfalden människor i samhället, till exempel olika etniciteter, åldrar och kön. Det är lättare att förstå och möta deltagarnas behov om också de frivilliga kommer från olika delar av världen och har olika identiteter, kunskaper och livserfarenheter. Se [Checklista](#)

Frivilliguppdrag ger andraspråkstalare extra chanser att träna språket i viktiga och värdefulla uppdrag. Kanske kan ni fördela uppgifter på ett nytt sätt, så att personer med olika språknivåer får uppgifter som passar språknivån. Låt den som är osäker i språket jobba tillsammans med någon som har högre språknivå, så länge det behövs.

Var kan vi träffa nya grupper som vill bli frivilliga?

Några tips inför rekrytering:

- Testa nya sätt att hitta frivilliga. Var rör sig de personer som vi inte når när vi använder det egna nätverket? Kan vi informera om frivilliguppdragen på nya platser och i andra verksamheter?
- Fråga deltagare i Röda Korsets olika verksamheter om de är intresserade av att bli frivilliga och om de har idéer om var ni kan rekrytera nya frivilliga.
- Annonsera i [sociala medier](#), till exempel på Instagram och Facebook.
- Fråga lämpliga personer med olika bakgrund i din närhet om de är intresserade av att bli frivilliga.
- Sätt upp affischer i Röda Korsets lokaler och på andra platser i kommunen.
- Använd rekryteringsverktyget [ReachMee](#) för att annonsera digitalt på Svenska Röda Korsets hemsida och på den lokala hemsidan.
- Annonsera via [Volontärbyrån](#), där olika frivilligorganisationer kan lägga upp uppdrag.
- Annonsera i lokaltidningen.
- Fråga lokaltidningen om de vill göra ett reportage.
- Ta kontakt med lokala föreningar, till exempel idrottsföreningar för att informera om verksamheten och att ni söker frivilliga.
- Engagera företag som ni tror vill ta ett socialt ansvar, till exempel genom att låta anställda bidra som frivilliga ett par timmar i månaden.

- Välj foton som representerar en mångfald av människor, för att visa att alla grupper är välkomna som frivilliga.
- Informera om att frivilliga i verksamheten Träna svenska inte behöver vara lärare eller ha specialkunskaper inom språkutveckling.
- Affischera på platser som många besöker, till exempel vårdcentralen, biblioteket och arbetsförmedlingen.

Använd följande länkar för att hitta mer stödmaterial inför rekrytering:

[Uppdragsbeskrivning och -profil](#)
[Rekryteringsverktyget ReachMee](#)
 för annonsmallar. Inloggning behövs.

2.4 Utbilda

Frivilliga och andra rödakorsare ska gå några obligatoriska grundkurser. Många av Röda Korsets kurser är webbkurser och finns i utbildningsplattformen Learnster.

Utbildningarna ger kunskap om Röda Korset och beskriver regler för hur vi alla ska arbeta. Läs mer om utbildningarna [här](#).

Frivilliga som har en lägre språknivå i svenska, kan först läsa Röda Korsets sju grundprinciper och Svenska Röda Korsets uppförandekod och frivilligpolicy på lätt svenska, för att sedan lättare förstå innehållet i utbildningarna.

På samma sidor som de lättlästa versionerna finns, hittar du också översättningar av dokumenten till olika språk: arabiska, engelska, dari, ryska, spanska, tigrinja, ukrainska. Använd gärna de lättlästa texterna och översättningarna för att informera deltagare om Svenska Röda Korset och om

möjligheten att bli frivillig. Följ länkarna under bilderna nedan och se sedan pdf längst ner på sidan.

[Grundprinciperna](#)

[Uppförandekoden](#)

[Frivilligpolicyn](#)

2.5 Finansiera

Kretsstyrelsen ansvarar för kretsens ekonomi. Kretsar kan söka finansiering från:

- Svenska Röda Korset, se Rednet
- Kommunens föreningsbidrag och verksamhetsspecifika bidrag.
- Sök på ord som *föreningsbidrag*, *organisationsbidrag* eller *föreningsliv* på er kommuns hemsida.
- Fonder och stiftelser.
- Länsstyrelsen, till exempel: TIA-medel, Tidiga Insatser för Asylsökande, sponsring för en aktiv fritid, kapacitet och beredskap för att ta emot nyanlända.
- Lokala företag.

3 Bedriva verksamhet

3.1 Praktisk språkträning

- Forskare inom andraspråksutveckling är överens: För att skaffa oss ett nytt språk som fungerar i praktiken, behöver vi mycket träning i att samtala.
- Verksamheten Träna svenska blir därför ett viktigt komplement till språkkursers mer formella undervisning.
- Vissa kretsar erbjuder språkkurser för deltagare som annars inte har möjlighet att gå på kurser som till exempel SFI. Men även om kretsen ger en kurs, bör det finnas stort utrymme för samtal, för att deltagarna aktivt ska kunna använda sitt språk.
- Att använda språket i samtal ger dessutom större möjlighet att samtidigt bygga relationer och social gemenskap, vilket är det andra syftet med hela verksamheten Träna svenska.
- Det finns inget krav på deltagarna att de ska utveckla språket. Verksamheten

är fri från prestationskrav. Vi mäter inte om språket utvecklas.

- Vi satsar i stället på att skapa trygga miljöer och goda förutsättningar för att samtala och låter språket utvecklas i kommunikationen.

3.2 Förutsättningar för språkträning

I trygga, sociala miljöer skapar vi samtal där fler kan träna språket.

Ge goda förutsättningar för språkträning genom att:

- ge deltagaren möjlighet att vara sig själv i en välkomnande och trygg miljö.
- fråga deltagarna vad de vill samtala om, ge förslag på ämnen, om det behövs.
- starta samtal som du tror möter deltagarens behov eller svarar på deltagarens frågor.
- sträva efter att starta samtal som är lagom utmanande språkligt, varken för svåra eller för lätta för deltagaren.
- starta samtal som hjälper deltagarna att göra något tillsammans, till exempel ta en promenad, fika eller spela pingis, åka skidor och samtidigt lära känna varandra.
- Samtala om sådant som deltagaren känner till, till exempel ämnen inom deltagarens yrkes- eller intresseområde.

- sträva efter att ge deltagare och frivilliga ett jämbördigt utbyte av kunskaper och erfarenheter, även om språket är en utmaning.
- uppmuntra deltagarna att vara aktiva och visa sina färdigheter och specialkunskaper. Kanske vill någon av deltagarna leda en aktivitet ibland eller göra iordning fika.
- anpassa ditt språk till personer med olika språknivåer och kunskaper. Se [Checklista Att nå fram](#).
- skapa förutsättningar för samtal. Se [Checklista Förutsättningar för samtal](#).

3.3 Språknivåer

När deltagarna har mycket olika språknivåer kan det ibland finnas anledning att göra en gruppindelning, för att ge alla möjlighet till givande språkträning. Låt i så fall deltagarna själva välja vilken grupp de ska vara i, till exempel intro, bas, självständig eller avancerad nivå.

Om du som frivillig är intresserad av en beskrivning av olika språknivåer kan du använda Europaskalan, CEFR, Common European Framework of Reference, en matris för självbedömning. Matrisen visar bland annat olika nivåer för samtal. Matris på svenska finns [här](#):

En förenklad version av Europaskalan på svenska och engelska hittar du [här](#):
[Språknivåer sammanfattning CEFR](#)

För matriser på övriga språk, se [Europarådets sida](#). Välj en matris på det språk som du är bäst på, oavsett vilket språk du vill bedöma.

3.4 Material och metodstöd

Deltagarna i Träna svenska behöver ibland olika metoder och material för att samtala. Och ibland skapar man gemensamma aktiviteter som fungerar för alla, även om språknivåerna skiljer sig åt.

Samtalskortet *Pratsamt* fungerar bra för samtal på olika språknivåer, för de som har börjat samtala på svenska. Frågorna uppmuntrar till samtal om hälsa och samhälle. Materialet finns både i en fysisk och en digital variant. En ny upplaga planeras. Använd gärna den digitala versionen tills det finns möjlighet att beställa de fysiska korten igen.

[Instruktioner](#)

[Samtalskort Hälsa](#)

[Samtalskort Samhälle](#)

Till samtalskortet finns också ett metodstöd. Det mesta av innehållet i metodstödet kan vara till hjälp vid all muntlig språkträning i verksamheten Träna svenska.

[Metodstöd Pratsamt](#)

De finns massor av gratis [digitalt material för språkträning](#), för deltagare som precis har börjat lära sig svenska. Här finns också länkar till nyheter och samhällsinformation på lätt svenska. Tipsa deltagarna om att använda materialet på egen hand mellan träffarna.

3.5 Psykosocialt stöd

I verksamheter som Träna svenska händer det att deltagare berättar om svåra saker. Det är viktigt att lyssna och att ge psykosocialt stöd på den nivå som ingår i uppdraget. Se: [Psykologisk första hjälpen](#)
Kom också ihåg att hänvisa personen vidare för rätt hjälp när det behövs.

På Rednet finns olika tips för de frivilligas stresshantering. Falk Healthcare ger stöd för frivilliga som har varit med om utmanande samtal. Läs [mer](#).

3.6 Antidiskriminering

Vi behandlar varandra jämlikt i alla våra verksamheter. Läs mer om detta i Svenska Röda Korsets [antidiskrimineringspolicy](#).

3.7 Tystnadslöfte

I Röda Korset respekterar vi alltid *alla* människors personliga integritet.

Frivilliga i Träna svenska och i Prata svenska online avger ett tystnadslöfte, precis som i alla andra verksamheter inom Svenska Röda Korset. Det betyder att du inte får prata om personer eller ge personlig information som går att koppla till en särskild person. Tystnadslöftet gäller både när du har ett uppdrag och efter att du har avslutat uppdraget.

Det finns situationer när vi kan bryta tystnadslöftet, om lagen säger så. Det kan till exempel handla om att skydda en deltagares säkerhet, att skydda ett barn som riskerar att skadas eller att hjälpa någon som berättar om självmordstankar.

Vi måste också följa [GDPR](#), *General Data Protection Regulation*, som reglerar hur organisationer och företag kan använda personuppgifter som till exempel namn, telefonnummer, adress och foton.

3.8 Försäkringar

Du som frivillig är försäkrad när du utför ett uppdrag och när du reser till och från uppdraget.

Du har följande försäkringar:

- Ansvarsförsäkring
- Kollektiv olycksfallsförsäkring
- Kollektiv motorfordonsförsäkring

Försäkringsbolagen ändrar ibland detaljer i försäkringarna. Kontrollera villkoren, när du behöver använda försäkringarna. Läs mer [här](#).

3.9 Personkort och namnskyltar

Frivilliga ska kunna legitimera sig, till exempel genom att bära en namnskylt. Detta skapa trygghet.

Frivilliga kan också legitimera sig genom att visa Röda Korsets personkort med sitt foto, namn, födelsedatum och krets. Personkorten ska uppdateras varje år.

3.10 Information och marknadsföring

Vi kan informera om verksamheten Träna svenska på kretsens webbsidor, på bibliotek, på SFI-skolor, i olika föreningar, under olika event och i de lokaler där verksamheten finns. Informera också i köpcenter, i lokaltidningar och i sociala medier.

Använd foldrar, affischer och rollups och berätta om verksamheten för människor som du möter.

I [föreningsbutiken](#) finns mallar för affischer och annonser. I [mediabanken](#) finns foton som kan användas fritt i marknadsföringen.

Svenska Röda Korsets logotyp finns i olika varianter. För att veta vilken variant vi ska använda, se våra [grafiska riktlinjer](#)

3.11 Utlägg

Du som frivillig har rätt till ersättning för kostnader som du har haft. Kretsstyrelsen bestämmer vilka kostnader som frivilliga kan få ersättning för, till exempel för resor och för fika till gruppträffar.

Frivilligledaren signerar de frivilligas ansökningsblanketter och tar hand om det praktiska arbetet kring utlägg.

[Frivilligledarhandboken](#) ger stöd som passar de flesta av Svenska Röda Korsets verksamheter. Där hittar du information om rutiner och ansvar, roller, säkerhet och psykosocialt stöd för frivilliga.

4 Följa upp och utvärdera verksamhet

Kretsstyrelsen har ansvar för att följa upp och utvärdera verksamheten. Frivilligledaren rapporterar till kretsstyrelsen *hur många* deltagare som har deltagit varje gång. Vi registrerar däremot inte *vem* som har deltagit. Se [verksamhetsuppföljning](#)

5 Samlade länkar

Här finns alla länkar i denna handbok och några andra användbara länkar samlade i alfabetisk ordning.

[Antidiskrimineringspolicy](#)

[Att vara frivillig](#)

[Checklista Att nå fram](#)

[Checklista genus och mångfald](#)

[Detaljerad information om försäkringar.](#)

[Frivilligledarhandboken](#)

[Frivilligpolicyn](#)

[Föreningsbutiken](#)

[GDPR](#)

[Grundprinciperna](#)

[Kanaler och annan nyttig information om rekrytering](#)

[Material för språkträning](#)

[Mediabanken](#)

[Psykosocialt stöd till rödakorsare](#)

[Psykologisk första hjälpen](#)

[Rekryteringsverktyget ReachMee](#)

[Rödakorskunskap](#)

[Sociala medier](#)

[Språknivåer matris för självbedömning](#)

[Språknivåer sammanfattning CEFR](#)

[Säkerhetsguiden Var försiktig!](#)

[Uppdragsbeskrivning och -profil](#)

[Uppförandekoden](#)

[Verksamhetsuppföljning](#)

[Verktyget Frivillig](#)

[Volontärbyrå](#)

Världens främsta katastroforganisation

Röda Korset är världens främsta katastroforganisation. Vi finns på plats före, under och efter en katastrof, till exempel i naturkatastrofer, konflikter eller andra kriser. Vi ska förhindra och lindra mänskligt lidande var och när det förekommer, skydda liv och hälsa och säkerställa respekt för varje människas värde, särskilt under tider av väpnad konflikt och andra nödsituationer. Tack vare miljoners frivilliga når vi fram, även när det är svårt.

Varje dag behöver vi i Röda Korset tänka efter noga, så att vi kan välja hur vi ska arbeta och vad vi ska göra i olika situationer. De sju grundprinciperna är våra viktigaste regler. De styr hur vi sätter mål, vad vi ska arbeta med och hur vi ska arbeta.

Röda Korsets sju grundprinciper:

Humanitet

Röda Korset arbetar för att skydda människors liv och hälsa. Vi gör detta i allt vårt arbete. Vi respekterar alla människor. Vi arbetar också för en fredligare värld.

Opartiskhet

Röda Korset diskriminerar inte någon. Alla människor har samma värde. Vi hjälper alla människor som behöver och vill ha vår hjälp. För att få vår hjälp spelar det till exempel ingen roll varifrån en person kommer, vilken religion personen har eller om personen är fattig eller rik. Den som har störst behov av hjälp ska få hjälp först.

Neutralitet

Röda Korset väljer inte någons sida i en konflikt. Alla människor ska kunna känna förtroende för oss. Vi väljer inte någons sida när människor tycker olika om till exempel politik eller religion eller har olika värderingar.

Självständighet

Röda Korset är självständigt. Det betyder att vi fattar våra egna beslut och styr vårt arbete. Vi följer vårt lands lagar och ger regeringen stöd i arbetet för att förbättra människors liv och hälsa.

Frivillighet

De frivilligas arbete är grunden för allt Röda Korset gör. Det är frivilligt att hjälpa till i Röda Korset. Det är också frivilligt att ta emot vår hjälp.

Enhet

I varje land kan det bara finnas en rödakorsförening eller en rödahalvmåneförening. Den förening som finns i landet ska vara öppen för alla och finnas över hela landet.

Universalitet

I varje land kan det bara finnas en rödakorsförening eller en rödahalvmåneförening. Den förening som finns i landet ska vara öppen för alla och finnas över hela landet.